

LIETUVOS, LATVIJOS IR ESTIJOS MIESTUOSE PONUS IR PONIAS PAKEITĖ LIAUDIES MINIOS

Puošniūs Ponai Nuo Gatvių Pranyko, Bet Jos Dabar Užsikimšusios iš Po Fašizmo Išsilivuosavusiomis Liaudies Miniomis

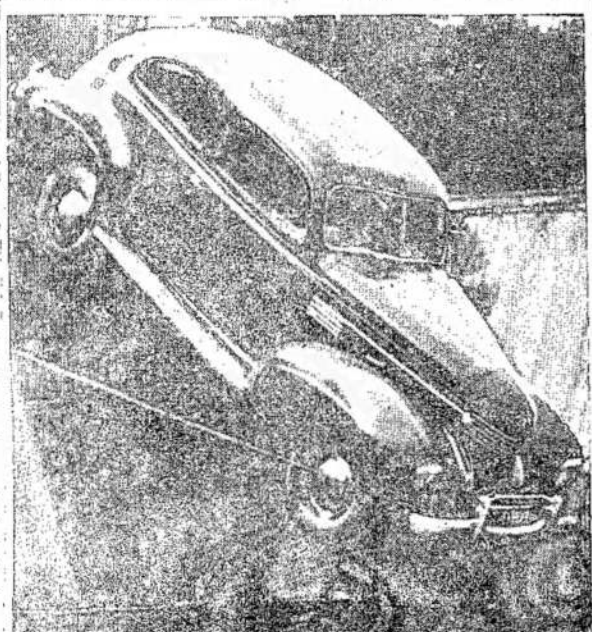
STOKHOLMAS, Liepos 15. — Lietuvoj, Latvijoje ir Estijoje gyvenimas greitai pasikeitė. Trumpei tarant, aukštesni ponai apiversti.

Kiek ankščiau miestų gatvėmis vaikščiodavo labai daug guzikuotų karininkų, ponų ir ponų, bei valdininkų. Jų vietą užėmė mokytojai, žmonių, kuriems pasidavė, davė ant gatvių nei ketėdų, nei nučių sustoti.

Puošniūs ponai ir ponios nuo gatvių išnyko. Jeigu šie ir vaikšto, tai stengiasi apsimuoti kaip galint prasčiau, kad nepasiskirti iš minios darbo žmonių, kurie į ponus žiūri su pamišimu.

Tuo tarpu dabar darbo žmonės, nevaržomi fašistiniu režimu, užpildė gatves ir aikštes, ypač vakarais ir per šventes. Jie džiaugiasi neseniai išvaduoti ir negali atsidžiaugti.

Iš darbo žmonių veidų matyti, kad įvykusiais pasikeitimais patijios kraštuose jie labai patenkinti. Ypač gerai juos džiugina laisvė ir ekonominių sąlygų gerėjimas. Daugelyje vietų darbininkų algos pakeltos nuo 15 iki 20 nuosimčių. Bežemiakiai ir mažai žemiakiai išvysčiusiems gauti žemės, nei renkiama didžiažemius apkarpyti.

NE KABELIS, tai filadelfiečio Barry automobilis būtų atstūrus 20 pėdų gilumo tvenkinį prie Browns Mills, N. J., kur Johno Welleso "maršciai" nusileido.

Vakar ir šiandien visuose trijuose Baltijos kraštuose buvo rinkimai atstovų į liaudies parlamentus. Didesniuose miestuose vakar savo balsus atidavė apie 90 nuosimčių balsuotojų.

KAUNAS PRANEŠA

(Pranešimai Gauti Per Lietuvos konsulą New York)

KAUNAS, Liepos 12. — Liepos 11 d. Kaune įvyksiamas valstiečių darbininkų vienybės mitingas dalyvaus 120,000.

Visas Kaunas skandė vilavimais, dainomis. Darbo Lietuvos sąjungos kandidatai seimui visur randa vieną patarimą: nepaprastai gausingose mitinguose. Visame krašte gyvenimui rengiasi rinkimams, laukia radikalių reformų.

Ūkininkams pakeltos produktų kainos.

Uždarys 12 reakcinių žydų organizacijų.

Lietuvių dalyvaus Karaliaučiaus, Lėipzigo parodose.

LIETUVOS VYRIAUSYBĖ PAGERBĖ SUSAUDYTUS POZELĄ, GREIFENBERGERĮ

KAUNAS. — Buvusios tautininkų "kliekos" štabo Laisvės alejoje "Pažangos" rūmai tapo pavadinoti "Karlo Pozėlos ir Greifenbergerio rūmais."

Tas vyriausybės nutarimas pagerbti Lietuvos Laisvės komunarus. — buvo plačių masių palankiai sutiktas. Greitu laiku daugelis Lietuvos gatvių, aikščių ir alejų turės Kapsuko, K. Giedrio, R. Ciornio, K. Janonio ir kitų kovotojų vardus.

Rinkiminiųuose Mitinguose Lietuvoj Dalyvavo 500,000

KAUNAS. — Valstybės teatru įvyko profesorių, rašytojų, pilsiečių, muzikos kompozitorių ir kitų Kauno intelektualų susirinkimas rinkimų klausimu. Kalbėtojai, tarp kitko, prisiminė, jog kai Lietuva valdė Smetonos tautininkai, tai 80 iš kiekvieno šimto intelektualų neturėjo gyvenimie vietos.

Kalvarijoj susirinko 20,000 tautininkų ir pareiškė: "Mes stojame už naująją Lietuvą."

Vilniuje susirinko 100,000. Susirinkimas įvyko Lukiškių aikštėje. Jis sveikino permainingą Lietuvos vyriausybę. Buvo sakomos kalbos seimo rinkimų klausimu. Tokio didelio susirinkimo Vilniuje niekad nebuvo matęs.

Kaip tik buvo paskelbti seimo rinkimai, per pirmas tris dienas rinkiminiųuose mitinguose įvairiuose Lietuvos miestuose ir miesteliuose dalyvavo virš 500,000 piliečių.

Visai Nepamatuoti Priešų Paskalai

KAUNAS. — Prancūzai skandė Lietuvoje įvyko demokratiniai seimo rinkimai, ir už tai priklauso padėka Sovietų Sąjungai, kaip šiko Lietuvos Darbo Žmonių išcistas atsiskirkimas dēli rinkimū. Nes be Sovietų pagalbos tai nebūtų šių rinkimų.

Atsiskirkimas atmuša šmeižtus ir bauginimus, kuriuos sėdėdžia žmonių priešai. O tie šmeižtai, be kitko, gąsdina valstiečius, būk naujoji liaudies valdžia persekios tikintus žmones ir per prievartą varys ūkininkus bendras, kolektyves farmas.

Lietuvos Darbo Žmonių atsiskirkimas kreipiasi tiesiog į valstiečius ir sako:

"Lietuvos žemę priklausys tiem, kurie ją dirba; tiem, kurie iš kartos į kartą laistė šią žemę savo prakaitu. Darbūts lietuviš, darbo žmogus, turės duoną."

Šis atsiskirkimas pareiškia, jog naujojo seimo atstovai žiūrės, kad dirbantieji valstiečiai būtų paliausoti nuo sunkių mokesčių ir skolų; naujasis seimas taipgi pasistengs, kad būtų pakeltos algos lauko ūkio darbininkams.

Lietuvos armijos kareiviai dar pirmą kartą dalyvavo rinkimuose. Pirmiau jie neturėjo tos teisės.

Atsiskirkimas kreipiasi į kareivius šiais žodžiais:

"Pirma negu atvyko įūsų broliai, raudonarmiečiai, jūs buvotė beteksliai vergai. Šiandien jūs esate piliečiai su lygiomis teisėmis, ir turite balsą spręst savo tėvyneš likimą."

Atsiskirkimas raguna visus darbininkus, valstiečius ir dirbančiąsias inteligentijas balsuoti seimo rinkimuose už geriausius tėvyneš sėmus ir dukteris, už kandidatus Lietuvos Darbo Žmonių Sąjungos, už taiką, laisvę, už ekonominę ir kultūrinę gerovę Lietuvos Valstybės.

Patys Valdovai Išdavė Franciją

LONDONAS. — Aukštajame Anglijos seimo rūme, lordai Elibank ir Newton reikalavo, kad valdžia uždarytų anglų komunistų dienraštį "Daily Worker". Šiem lordam ypač nepatiko tame laikraštyje išspausdintas Komunistų Partijos atsiskirkimas, kuris raguna įsteigti liaudies valdžią Anglijoj.

Lordas Elibank kaltino francūzų komunistus už tai, kad Francija liko sumušta kare.

J tuos kaltinimus atsakė darbinietis lordas Strabolgi: "Jūs neturėtumėt klausiot istoriją. Juk ne komunistai pardavė Franciją vokiečiams. Ją pardavė vokiečiam maršalas Petain ir Weygand, kurie yra katalikai ir šalininkai karaliaus valdžios įsteigimo (Francijoj); jį pardavė vokiečiam Pierre Laval, kuris savo laiku priklausė kiekvienai partijai pačiliui, bet kuris tikrai nėra komunistas; jį pardavė

Čiorčilis Sako Anglija Kovos Iki Paskutinio Vyro

LONDONAS, Liepos 15. — Vakar per radio kalbėdamas ministras pirmininkas Vinston Čiorčilis perspėjo Vokietiją ir Italiją, kad jos nesitiktų, jog Anglija pasiduos taip lengvai, kaip kitos pasidavė.

Jis sako, kad Anglija neieškos taikos su Hitleriu ir neprasys pasigalėjimo. Kitos šalys, saho jis, neatsilaikė prieš Hitlerio jėgas todėl, kad jos buvo supuvę iš vidaus (Pašizmo suėstos).

"Mes turime pusantro milijono vyrų," sako jis, "po ginklu. Mes ginsime kiekvieną kaimą, kiekvieną miestelį ir kiekvieną miestą." Londonas bus ginamas gatvė po gatvės," tęsė jis. "Mes pasirodę goriau Londoną matyti grūvėsiais paverstą, negu būti pavergtais."

MANESTE, Mich., Liepos 15. —

Numirė Robert Wadlow, 22 metų amžiaus, užaugęs 8 pėdas ir 9 su puse colio aukščio.

Lindnai Apvaikščiota Bastilijos Diena Francijoj

VICHY, Liepos 15 d. — Lindnai šiais metais Liepos 14 d. Francija atšventė 151 metų sukaktį nuo Bastilijos užėmimo. Bastilijos diena, kas met buvo iškilmingusia: švenčiama visuose Francijoje atžymėjimui tu Francijos liaudies kovų už demokratiją, kada sukilė žmonės sudaužė reakciją ir užėmė Bastiliją paliausavo ten sukiltus politinius kalinius.

Bastilijos diena, yra didžiausia francūzų tautos šventė. Bet šiais metais ji buvo atšvesta labai būdnai. Francijos šalis pardavikiškai atiduota vokiškajam fašizmui valdyti, o likusioj neužkariautoj daly, sutremtos visos žmonių teisės ir laisvės, dėl kurių jie kovoję per 151 metus.

Šią būdną Francijos padėtį, šį skaudų francūzų tautai smūgį, kurį smogė reacionieriai ir parduavikai, jautė kiekvienas francūzas. Buvusias margas ir milžiniškas demonstracijas pakeitė bažnyčioje laišonos mišios, buvusį džiaugsmą pakeitė nusiminimas.

Vichy, dabartinėje Francijos sostinėje, įvyko tik mažiutės apygėtos, kuriose dalyvavo Petain su savo kolegonis ir buvęs Francijos prezidentas Labrun.

Žmonių suėjimai, žmonių demonstracijos buvo uždraustos ir ištikimieji Francijos liaudies sūnūs tą šventę atšventė slapta, pasiryždami veikti ir kovoti už savo teises ir laisvę.

OTAWA, Liepos 15. —

Padi-dinimui Kanados vidaus apygėtinimo jėgų, iki 15 d. rugšėjo mėnesio ar vėliau, bus mobilizuoti apie 75,000 vyrų. Mobilizacija bus visus pavienius (nevedusius) vyrus nuo 21 iki 31 metų amžiaus.

Iki to pat laiko bus paimti apie 40,000 vyrų užjūrio tarnybai. Šiai tarnybai bus imami savanoriai. Paimus 40,000 vyrų, Kanados užjūrio jėgos bus pakeltos iki 150,000 vyrų.

Apskačiuojama, kad nuo 21 iki 31 metų amžiaus pavienis vyrų Kanadoj yra iki 800,000. Nors j ta skaičių jėba ir tie vyrų, kurie jau yra kariuomenėje, bet karo tarnybai atinkiami ir tie, kurie nebus mobilizuojami dėl užimamų svarbių vietų industrijoje, bet juos atskaičius, vis vien susidaro per daug didelis skaičius, kad juos visus būtų galima tuojau paimti. Todėl vidaus tarnybai mobilizacija bus vykdoama klasėmis. Pirmoj klasėj bus paimti visi pavieniai nuo 21 iki 24 metų amžiaus; juos pralavins, bus imama kita klasė ir taip toliau. Tuo būdu iki sekančių metų pavasario, yra manoma, karo tarnybai pralavinti apie 500,000 vyrų.

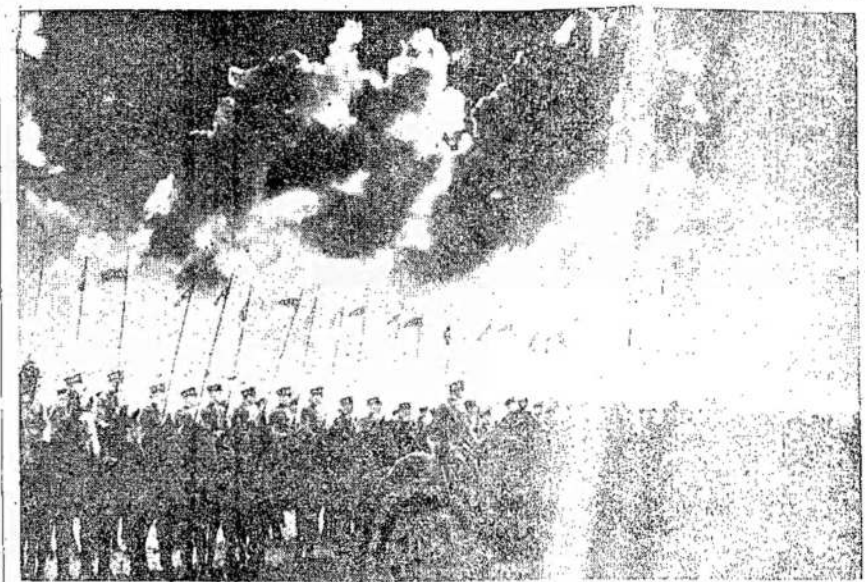
Vidaus tarnybai mobilizuoti, j karo stovyklas bus siunčiami tik trumpam laikui — 40 dienų. Po to jie bus gražinti civiliam gyvenimui ir lavinami tik vakarais, po du vakarus j savaitę. Tokiam aplavinimui vyriausybė rengiasi paimti visus vyrus, vedusius ir nevedusius, nuo 18 iki 45 metų amžiaus.

Už pilnoje tarnyboje esantį laiką bus mokama po \$1.20 j dieną.

ROMA, Liepos 15. —

Virginio Gayda, kurs skaitomas Mussolinio minties reiškeju, pareiškė, kad Romos-Berlyno jėgos gali užpulti Britų salas bile kurią dieną.

Prisirengimas būsias užbaigtas j kelias dienas. "Ji turės pasirokti iš dviejų, pasiduoti naujoms Europos jėgoms, ar pergyventi baisiausį karą," baigė jis.

LIETUVOS LIAUDIES ARMIJOS rinkiniai lauke vakarinėje Anglijoje. Prie fronto, ruošimo Lietuvos kariuomenė buvo nelaisva ir netikra, kam ji bus paimta, ar gyvena gyvenimui, ar savo tėvų ir brolių persekiojimai. Dabar Lietuvos kareiviai, kurie laisvi, jie dabar būkiai mato, kam jie reikalingi. Už tai Lietuvos liaudis juos dabar labai myli.

Karo Tarnybai Vyrų Mobilizacija Pradės Apie 15 d. Rugšėjo Mėn.

ANGLIJA DARO NIVOLAIKAS JAPONAI

LONDONAS, Liepos 15. — Anglijos valdžia nusprendė daryti apdelsi puolimą japonams Bernau, Hong Kongo apylinkėse, Japonai reikalauja, kad Anglija išvilktyt amerikiečių ekipažą iš Hong Kongo j Kiniją, taipgi, kad Anglija neparabdyt Kinijoje ginklą, bet amerikiečių kareivius būtų.

Anglija parengusi būnės jėgas, kad būtų galima trikti japonų, jeigu japonai atliks netiesiai indus, kad Anglija išvilktyt amerikiečių ekipažą iš Hong Kongo j Kiniją, taipgi, kad Anglija neparabdyt Kinijoje ginklą, bet amerikiečių kareivius būtų.

Kuboj Pradėto Rinkimas Laimėjo Pats

HAVANA, Liepos 15. — Šio įvykusioje seime prezidento rinkimus laimėjo Gualtero, buvęs Kubos viceprezidentas žmogus." Jis 1937 metais sumušęs sukilimą užėmė valdžią ir parlymėnt paleidęs Kubos valdė loi po diktatorius. "Šiuo jis patyjo po j darbininkų puzą, atidėjęs nekurius žmones, kurie neturėdavo veikti jį organizuojant, nes kiriant nei Komunistų Partijai.

Paskutinio laiko Kuboje Baltida buvo populiarus žmogus. Dabartinis prezidento rinkimus laimėjo prieš buvęs prezidentą Dr. Gran.

Rinkimai praėjo "mažais" susikirimais, laike kurių žmogus liko užmušti ir apie 25 žužėisti. Keletas balsavimo vietų buvo išdaulyta ir balsai išvogti, bet tai paprastas Kuboje reiškinys ir rinkimai skaitomi vien iš ramiausiai praėjusių.

Liaudies Balsas

LIETUVOS LIETUVŲ LAIKRAŠTIS, LEIDŽIAMAS SPAUDOS
DRAUGIJOS, IŠEINA DU KARTUS Į SAVAITĘ.
Prezervuotas Kalnas

Konodaj ir Didžiojoje Lietuvoje metams \$3.00; pusę metų \$1.50. Vieniū litas
metams \$3.50; pusę metų \$1.75. Atskira kopija 5 centai.
Pašto peršildas (Money Order) išrašykite Liaudies Balsas vardais
LIAUDIES BALSAS
P. O. Station C, Box 1013, Toronto 3, Ontario, Canada.

LIETUVOS ŽMONĖS LAISVI APSISPRESTI

Is Lietuvos atcina žinios rodo, kad Lietuvos žmonės pradeda darbininkais ir baigiant profesionalais, nepaprastai džiaugiasi atgavę laisvę. Mitingai, demonstracijos visuose Lietuvos kampuose.

Kiti žmonės, kurie, kad seimo rinkimams susidarė nauja organizacija — "Laisvės" savijos. Ir ta sąjunga jena visos Lietuvos žmonės ir šiaip individualai, intelektualai, veikėjai, politikai, kurie nors organizacijų, kurių viršūnės nebuvo žinios, bet žodžiu sakant, ir ta sąjunga susimėta visos Lietuvos žmonės ir pradeda darbo žmonių ir baigiant profesionalais, nepaprastai džiaugiasi atgavę laisvę. Mitingai, demonstracijos visuose Lietuvos kampuose.

Kad ir kaip būtų, reikia, kad seimo rinkimams susidarė nauja organizacija — "Laisvės" savijos. Ir ta sąjunga jena visos Lietuvos žmonės ir šiaip individualai, intelektualai, veikėjai, politikai, kurie nors organizacijų, kurių viršūnės nebuvo žinios, bet žodžiu sakant, ir ta sąjunga susimėta visos Lietuvos žmonės ir pradeda darbo žmonių ir baigiant profesionalais, nepaprastai džiaugiasi atgavę laisvę. Mitingai, demonstracijos visuose Lietuvos kampuose.

Kad ir kaip būtų, reikia, kad seimo rinkimams susidarė nauja organizacija — "Laisvės" savijos. Ir ta sąjunga jena visos Lietuvos žmonės ir šiaip individualai, intelektualai, veikėjai, politikai, kurie nors organizacijų, kurių viršūnės nebuvo žinios, bet žodžiu sakant, ir ta sąjunga susimėta visos Lietuvos žmonės ir pradeda darbo žmonių ir baigiant profesionalais, nepaprastai džiaugiasi atgavę laisvę. Mitingai, demonstracijos visuose Lietuvos kampuose.

Is Kur Atsirauda Diktatura?

Dažnai spauda daug kartų nurodo, kad fašizmo pavojus yra tik ten, kur yra ar Romo. Tai taip yra. Francija duoda gerą pavyzdį. Francijai daug demokratų veikiausiai niekad nepasidavė, kad būtų patalpinę į koncentracijos lagerius, kurie save skleidžia demokratijos grožius. Dabar, pamatė, kad ji įsteigė ju šalininkai.

Kad ir kaip būtų, reikia, kad seimo rinkimams susidarė nauja organizacija — "Laisvės" savijos. Ir ta sąjunga jena visos Lietuvos žmonės ir šiaip individualai, intelektualai, veikėjai, politikai, kurie nors organizacijų, kurių viršūnės nebuvo žinios, bet žodžiu sakant, ir ta sąjunga susimėta visos Lietuvos žmonės ir pradeda darbo žmonių ir baigiant profesionalais, nepaprastai džiaugiasi atgavę laisvę. Mitingai, demonstracijos visuose Lietuvos kampuose.

Reperteriai rado, kad ten, kur buvo, Francija, girė, viltė, tik tu pačią dieną. Bet, kad teisingas nėra jokių pateisinti. Tiesa, demokratams būna valia nepasidavęs. Jie būti balsavo už tai, kad Francijai būtų įvestas fašizmas. Atrodo, kad tik visi radikali socialistai, kurie priešakyje stovėjo Daladje, balsavo už įvedimą fašizmo.

Reperteriai rado, kad ten, kur buvo, Francija, girė, viltė, tik tu pačią dieną. Bet, kad teisingas nėra jokių pateisinti. Tiesa, demokratams būna valia nepasidavęs. Jie būti balsavo už tai, kad Francijai būtų įvestas fašizmas. Atrodo, kad tik visi radikali socialistai, kurie priešakyje stovėjo Daladje, balsavo už įvedimą fašizmo.

Reperteriai rado, kad ten, kur buvo, Francija, girė, viltė, tik tu pačią dieną. Bet, kad teisingas nėra jokių pateisinti. Tiesa, demokratams būna valia nepasidavęs. Jie būti balsavo už tai, kad Francijai būtų įvestas fašizmas. Atrodo, kad tik visi radikali socialistai, kurie priešakyje stovėjo Daladje, balsavo už įvedimą fašizmo.

Reperteriai rado, kad ten, kur buvo, Francija, girė, viltė, tik tu pačią dieną. Bet, kad teisingas nėra jokių pateisinti. Tiesa, demokratams būna valia nepasidavęs. Jie būti balsavo už tai, kad Francijai būtų įvestas fašizmas. Atrodo, kad tik visi radikali socialistai, kurie priešakyje stovėjo Daladje, balsavo už įvedimą fašizmo.

"BLITZKRIEGO BABY." Tai Alibonijos katalikus Zago sūnus, gimęs laike Musolino blitzkriego ant Alibonijos. Amerikietis jo motina žada atsikraustyti į Šveicariją ir save su juo atsikraustyti. Kaip pasirodo, tai diktatorių blitzkriego padarė daug bėdos ir visai ciferi karalių.

LIETUVOS KARIUOMENES DEMOKRATIZACIJA

(Is "Deržy-Mordos" — Iki Liaudies Kariuomenės)

Didžiausias perversmas Lietuvos gyvenime ir naujosios vyriausybės sumaningsiausias žygis yra Lietuvos kariuomenės pavertimas į liaudies kariuomenę. Kas pažinuoja Lietuvos kariuomenės struktūrą, karininkų sluoksnių supavimą gyvenimo, kariuomenės ir puskarininko pavertimą, galės įvertinti ir šiuo dieno reformų ir kokias naudas Lietuvos Liaudies Respublika sulauks is to. Pykinti Lietuvoje turi didžiausias reikšmes ir išsivystyti ir ne pro šali būtų apstoti ties jais.

Lietuvos kariuomenė sušios nepaprastai didelį vaidmenį valstybiniam gyvenime. Kariuomenė buvo ir nepriklausomybės kūrėja-kovotoja už šalies laisvę, nepriklausomybės būdėja ir tuo pačiu ir... fašizmo bei Smetonos klėrėja ir sergėtoja... Kad suprastum ta paradoksišką padėtį, reikia žinoti kai kuriuos dalykus.

Kariuomenė, paprastai kapitalistinėse šalyse, susideda is dviejų atskirų dalių: grupelė komanduojančių karininkų ir pati kariuomenė — kariuomenės puskarininkų masė, kuri atlikti turi skerti ir pildyti komandas, gina atlikti ir kovos lauką ir miršta už svetimų klasių reikalus... ir "tėvyne", kuri yra jai pamotė... Lietuvos kariuomenė pradėjo kurtis, Rusijos revoliucinei isaušus. Tada kūrėsi atskiri tautiniai batalionai ir lietuviai turėjo 1917 metais konferenciją, dalyvaudant revoliucinės valdžios atstovams. Revoliucijos atstovai svokimo vardu savo valdžios lietuvių karių konferencijai ir padarė to valdžios nusistatymą, kad mažos tautos turi apsigarinti teise ir kad Sovietai padės jiems steigti savo valstybę su savitu gyvenimu.

Kas kūrė Lietuvos kariuomenę? Visų pirma liaudis. Kaino jamauli, valstiečiai ir sodžiaus bei miesto darbininkai. Tai kariuomenė vadovavo Rusijos caristinės kariuomenės karininkai. Sugrįžę is Rusijos į Lietuvą ir įstodami į kariuomenę kovoti už laisvą Lietuvą, kariuomenės turėjo dar revoliucinį entuziazmą ir nero kovoti už likrai laisvą Lietuvą, kur nebūtų nei ponų, nei muzikų... Karininkai gi daugumai buvo reakcininkai ir atžagareiviškos Lietuvos žalininkai. Karininkai nemėgo kariuomenės dainuojamą revoliucinių dainų, karininkai dar gyveno caro oficerių "tradicijom" ir turėjo savų rusų armijos "deržy-mordos" (liukų smūki) dvasią ir "kulturą"...

Nepriklausomybės kovoms pasibaigus, kariuomenė savaraimi...

nutaręs padvigubinti jas, tas scimas dar ligiol gyvas būtų...

Karinio apmokymo atžvilgiu karininkija vedė ta pačią liniją, kaip Lenkijoje, plus dar kai kuriuos caro kariuomenės "tradicijos" likučius.

Kareivių tarpe ir pažangioji visuomenė toks kariuomenės auklėjimas turėjo neigiamą įspūdį ir buvo smerkiamas. Kad žmonių neapykanta savo "soldatūrai" smarkiai pakilo, kariuomenės vadovybė, o ypatingai kariuomenės vadovas gen. Raštikis susigriebė, pradėjo suartinti kariuomenę su visuomene, pradėjo ginklu vaju. Bet nei susartinimo dienos, nei ginklu fondo vaju neturėjo visuomenę pasiskelkti. Žmonės nebuvo patenkinti. Lietuvos kariuomenės dvasia buvo svetimai liaudžiai, vadai — karininkai — tai karjeristų kasta, kuri gali parodyti už savo privilegijas ir tėvynę bei vicus jos žmones...

O karininkijos (žinoma, buvo ir išimčių) gyvenimas buvo supuvis. Paprastai karininkas pasizymėjo dvasios menkysta, tuščių pasididžiavimu ir girtuokliavimu. Padoresni ir sąžiningesni karininkai ta matė, kentėjo ir tylėjo... kalbėti ir rašyti apie karininkų nedorus poelgius, ištvirkavimą ir demoralizaciją buvo pavojinga Lietuvoje... Niekas nediršo viešai liesti tos privilegijuotos kastos gyvenimo. Net kai buvo teisme karininkų bylos, tai spauda neturėjo bylos tai užsiminti. Karininkų bylos buvo sprendžiamos už uždary durų. Net tautininkai bijodavo savo ginkluotą "bosų". Štai, pavyzdžiui, kapitonas Okulickas-Kazanas nušovė už įžeidimą priekortų tautininkų vadą advokata Liudą Noreiką, o tas karininkas mažai buvo nubaustas... Envo ir daugiau tokių skandalų buvo, o karininkai ir teisėjai būgino. Tuo tarpu kariuomenė klekvieng "nusižengimą" ar nergerbiną karininko baudavimą smarkiai. 3 artilerijos pulko studentų Lieponai nubaudė 12-kai metų kalėjimo, kad lankėsi I gazuotės susirinkime Universitete ir kad pas jį rado kariuomenės "Kultūros" žurnalo numerį. Kau-no įgulos eilinis Čodikovas buvo suaušdytas už "priešvalstybinį veikimą" ir t.t.

Kareivių masė, kuri paprastai nebuvo apšvieta ir susipratus, turėjo tačiau klasinio supratimo pajautimą. Buvo momentai, kada tai paaiškėjo. Pavyzdžiui, kai buvo suvalkiečių sukilimas prieš Smetonos režimą, kariuomenė visai demonstravo savo simpatijas sukilusiesiems tėvams ir broliams ir kariuomenės vadovybė turėjo atsiskirti nuo pasiuntimo kariuomenės, kuri šaudytų į mištelinius... Taip pat yra komplimentas, kad kariuomenė nebuvo gana "tikimi", kuri jie galėtų suaušdyti 4 draugas 1926 m. ... Kai tik įvykdavo socialiniai suburtėjimai Lietuvoje ar svetur, tai turėdavo atgarsį ir kariuomenės masė, o karininkai tada pradėdavo šėlti. Drausmę padidindavo, karu kalėjimas ir daboklės būdavo tuomet pilnos. Bet nežinoti už so, pulkuišio per pirmą gegužės plevėsudavo slaptai išskeltos raudonos vėliavos, o naktinis prieš darbininkų šventes, visuomet "Komunistų Partijos atsisaukimų būdavo... Įdomu, kad kariuomenė turėjo tyčia nekuomet nesugaudavo "kaltininkų"...

Kareivių tarpe ir net pas kai kuriuos generalinio štabo karininkus buvo didelės simpatijos jausmas kovojantį Ispaniją. Tai buvo matyti is pasikalbėjimų, kuriuos vedė kariai Lietuvoje užpėnai rudenį per didelius Lietuvos kariuomenės manevrus... Prisimenu, kada mūsų vica kuopa, kuri susidėjo is atšarginių, kartu su puskarininkais ir net pora atsargos karininkų, norėjom vieton tušio manevravimo, pasukti į Ispanijos respublikos apkasus... Tai toks upas buvo Lietuvos kariuomenė... Tačiau tas upas, tas pasiryžimas buvo slopinamas ir persekiojamas.

Už kariuomenės sušiemokrati-zaciję buvo pasisakius ir dalis...

Lietuvos Liaudies Kariuomenės Atsargos. Karys (R.M.)

Pastabos

Is Lietuvos atcina žinios rodo, kad Lietuvos žmonės pradeda darbininkais ir baigiant profesionalais, nepaprastai džiaugiasi atgavę laisvę. Mitingai, demonstracijos visuose Lietuvos kampuose.

Tuo metu, kai Lietuvos žmonės džiaugiasi laisve tai Sovietų Valstijų klerikalai kalba apie kreipimąsi prie Hitlerio, kad padėtų vėl paversti. Tulas A. Daukantas Bostono Darbininke rašo:

"Ar nereikėtų mums kreiptis t. y. mūsų vadams prie volkiečių ir prašyti jų atšarimo. Žinome, kad Hitleris turi akmens širdį, bet pas jį tūso daugiau, kaip visoj Rusijoje, mes gerai žinome, kad ir vėk čiams nepatinka ruvėdžio is Lenkijos, o kaip tik is SSSR.

As tarnavau 5 pulke, kur gen. Raštikis buvo pulko vadus. Raštikis sakė prakalbą pulko kariuomenės, is jo lūpy kariuomenė pirmą sykį sužinojo, kad ir paprastus kariuomenės ko nors vertas... Kad ir jis žmogus, o ne tik robotas. Kareiviai buvo pratę prie prakalbų is karininkų pusės... Jo dėka buvo pries portmetų įvestas terminas "kovotojas" (paimitas is Raudonosios Armijos pavadinimo "bojece").

Kovotojas daro is "kareiviko" daugiau susipratus ir tiki žinutį cilij. Taip pat buvo įnyta įvesti patogume dėlei Raudonosios Armijos pėtininkijos statutą. Tačiau tos reformos ir kai kurie įsakymai, sudrausdinę jį kysininkavimą bei dorus laisvą karininkams, sušė Smetonos šalininkus karininkijoje ir pažangiesiems kariuomenės vadams tapo prasalintas...

Vėlesnieji įvykiai, kaip žinome, buvo Lietuvos liaudies laisvės ir kariuomenės demokratizavimą yra viena is šalies išlaisvinimo pamatinių pradų. Liga šiol Lietuvos kariuomenė (neisingai, skaityk, suaušę privilegijuoti karininkai) yra buvusi tuo fašistų durtuvu, kuris pavergė Lietuvą; nuo dabar Lietuvos Liaudies Kariuomenė bus liaudies valdžios rametis ir būdetoja nepriklausomybės sargyboje.

Reformuotoji kariuomenė eiliniai nedaug kuo turės prisitaikyti. Masė — darbo žmonės — galės dabar kariuomenę daugiau kvintis, bet karininkams bus dvi išeitys: arba tapti Lietuvos Liaudies ir jos kariuomenės istikimais vadais, arba intis lito padoraus darbo...

Kariuomenės demokratizacija palies ir jaunentusius karininkus, kurie kaip ir puskarininkai buvo aukštesniųjų vady eksploatauojami ir neturėjo teisės net apšvesti be pulko vado leidimo... Jie galėjo vesti tik murgaitę, baigusią gimnaziją ir turintią kraicia pinigais ir žemės... parėdakai, kaip kokį karališką ar Rzeczpospolitos armijoj...

Visos reformos, o ypatingai tas parėdymas, kad kariuomenės dalyvauti visuomeniniam gyvenime, yra geriausia laida, kad Lietuva turės dabar susipratusią, gerai moraliai ir mechaniskai apginkluotą liaudies kariuomenę. Tas faktas, kad ta kariuomenė artimai bendradarbiaus su Raudonąja Armija, yra laida, kad sveika Raud. Armijos dvasia ir kūnas turės įtekms ir jai...

Dabar Lietuva turės kavi-kovotoją, kuris žino, už ką jis grumiasi, už ką jis turės mirti, o toks karys anot žmonių rašytojo Gorkio, yra nenugalimas... Tai, lai gyvuoja nenugalima laisvos Lietuvos gynėja!

Pagarba liaudies kariuomenės bei jos vadams!

Lietuvos Liaudies Kariuomenės Atsargos. Karys (R.M.)

Isvalaidinti, kaip buvo sunki Lietuvos žmonėms gyventi jo fašizmi. Todėl mes negalime įsivaizdinti, kokį džiaugsmą jie jaučia.

Tuomet, kai Lietuvos žmonės džiaugiasi laisve tai Sovietų Valstijų klerikalai kalba apie kreipimąsi prie Hitlerio, kad padėtų vėl paversti. Tulas A. Daukantas Bostono Darbininke rašo:

"Ar nereikėtų mums kreiptis t. y. mūsų vadams prie volkiečių ir prašyti jų atšarimo. Žinome, kad Hitleris turi akmens širdį, bet pas jį tūso daugiau, kaip visoj Rusijoje, mes gerai žinome, kad ir vėk čiams nepatinka ruvėdžio is Lenkijos, o kaip tik is SSSR.

As tarnavau 5 pulke, kur gen. Raštikis buvo pulko vadus. Raštikis sakė prakalbą pulko kariuomenės, is jo lūpy kariuomenė pirmą sykį sužinojo, kad ir paprastus kariuomenės ko nors vertas... Kad ir jis žmogus, o ne tik robotas. Kareiviai buvo pratę prie prakalbų is karininkų pusės... Jo dėka buvo pries portmetų įvestas terminas "kovotojas" (paimitas is Raudonosios Armijos pavadinimo "bojece").

Kovotojas daro is "kareiviko" daugiau susipratus ir tiki žinutį cilij. Taip pat buvo įnyta įvesti patogume dėlei Raudonosios Armijos pėtininkijos statutą. Tačiau tos reformos ir kai kurie įsakymai, sudrausdinę jį kysininkavimą bei dorus laisvą karininkams, sušė Smetonos šalininkus karininkijoje ir pažangiesiems kariuomenės vadams tapo prasalintas...

Vėlesnieji įvykiai, kaip žinome, buvo Lietuvos liaudies laisvės ir kariuomenės demokratizavimą yra viena is šalies išlaisvinimo pamatinių pradų. Liga šiol Lietuvos kariuomenė (neisingai, skaityk, suaušę privilegijuoti karininkai) yra buvusi tuo fašistų durtuvu, kuris pavergė Lietuvą; nuo dabar Lietuvos Liaudies Kariuomenė bus liaudies valdžios rametis ir būdetoja nepriklausomybės sargyboje.

Reformuotoji kariuomenė eiliniai nedaug kuo turės prisitaikyti. Masė — darbo žmonės — galės dabar kariuomenę daugiau kvintis, bet karininkams bus dvi išeitys: arba tapti Lietuvos Liaudies ir jos kariuomenės istikimais vadais, arba intis lito padoraus darbo...

Kariuomenės demokratizacija palies ir jaunentusius karininkus, kurie kaip ir puskarininkai buvo aukštesniųjų vady eksploatauojami ir neturėjo teisės net apšvesti be pulko vado leidimo... Jie galėjo vesti tik murgaitę, baigusią gimnaziją ir turintią kraicia pinigais ir žemės... parėdakai, kaip kokį karališką ar Rzeczpospolitos armijoj...

Visos reformos, o ypatingai tas parėdymas, kad kariuomenės dalyvauti visuomeniniam gyvenime, yra geriausia laida, kad Lietuva turės dabar susipratusią, gerai moraliai ir mechaniskai apginkluotą liaudies kariuomenę. Tas faktas, kad ta kariuomenė artimai bendradarbiaus su Raudonąja Armija, yra laida, kad sveika Raud. Armijos dvasia ir kūnas turės įtekms ir jai...

Dabar Lietuva turės kavi-kovotoją, kuris žino, už ką jis grumiasi, už ką jis turės mirti, o toks karys anot žmonių rašytojo Gorkio, yra nenugalimas... Tai, lai gyvuoja nenugalima laisvos Lietuvos gynėja!

Pagarba liaudies kariuomenės bei jos vadams!

Lietuvos Liaudies Kariuomenės Atsargos. Karys (R.M.)

Šaulių Sąjunga Eina Išvien su Naująja Vyriausybe ir Apsivalo nuo Išdavikų

Didžiausia ir stipriausia organizacija Lietuvoje yra S. S. (Šaulių Sąjunga).

Ta organizacija turi savo etimologiją. Žaimo jaunimo tautiški darbininkijos. Lietuva jame turėjo apie 200.000 žmonių, o Šaulių Sąjunga apie 50.000 žmonių ir moterų.

Šaulių Sąjunga buvo įkurta tuoj po nepriklausomybės atgavimo ir buvo liaudies milicijos poliui.

Vladas Putvinskis tos sąjungos pirmas buvo socialistas. Kovojęs už liaudies teises ir jo siekimas buvo, kad jo sukurtas organizacija būtų tikras liaudies ginkluotasis žingsnis, kuris būtų nepriklausomybės sargyboje. Putvinskis siekimas buvo, kad Šaulių sąjunga būtų laisvos ir nepriklausomos Lietuvos gynėja nuo išorės ir vidinės liaudies bei tautiškių. Tada organizacija gavo šią organizaciją ir ta dirbti ir gyvena, kad jos įkūrėjas būtų laisvas.

Šauliai dalyvavo nepriklausomybės kovose, kovoję su Vilniaus imperialistinėmis gėrybėmis ir pravedė Klaipėdos sešėlius.

Tada Šaulių Sąjunga vadovavo dabartinis Lietuvos premjeras ir užsienio reikalų ministras profesorius Krėvė-Mickevičius. Šauliai daug padarė ir lenkų "5 kolonoms" likvidavimui Lietuvoje.

Tai šauliai padėjo sumažinti Peovikiados liudus mūsų krašte. Šauliai kovoję su tais divertsantais, lenkų generolo Zolgovskio agentais, kurie turėjo tikslą sugriauti demokratines Lietuvos valstybę. Tas šaulių žygis už Lietuvos nepriklausomybę buvo visos liaudies aukšta vertinamas ir ta organizacija tapo populiariausia Lietuvoje. Tačiau neigiamai ta Šaulių Sąjunga galėjo būti ištikima savo demokratiniams idealams. Krikščioniški Lietuvos valdovai, kurie pradėjo vokiečiai Lietuvos gyvenimą, dėjo pastangas, kad visos organizacijos, o ypatinai jaunimo organizacijos būtų kenigų ir bažnyčios patikusis pavaldiniai.

Nors Šaulių Sąjungos įkūrėjas Vladas Putvinskis buvo laisvų pažiūrų žmogus ir S.S. nebuvo partinė organizacija, tačiau krikščimai žūbtit ta sąjungą siekė paimti į savo "ganytojišką globą".

Tada prasidėjo S. S. sureakcinimas. Nereikė tačiu manyti, kad Sąjungos nariai, kurie buvo nusistatę laisvamaniškai ir demokratistiškai pakelti savo idėjas ar nuo jų pabėgti. Ne, tai buvo tik laikinas reiškinys, kuris tęsėsi apie 15 — 17 metų, o šiuo dienu ta organizacija galės būti, tuo ji turi būti.

Po to, kai Šaulių Sąjunga buvo karekduojanti reakcijos nepatvirtinanti, 1926 m., kada Lietuva balsavimu išrinko pažangią vyriausybę, Šaulių Sąjunga, kuri ir tikrėtinai politikais buvo skaitoma savo tvirtu, tuoj atsipalaidavo nuo visokių liaudinių priešingų elementų ir grįžo prie savo įkūrėjo Putvinskio demokratinių šūkių.

Tautininkai, kurie kartu su krikščimais rengė 1926 m. 17 gruodžio perversmą suprato, kad darbininkai ir veltičiai Šaulių eilėse pasipriešins fašistams ir šios ginklais ginti miltiną prezidentą Dr. Kazį Grinį ir demokratinę liaudies vyriausybę.

Tautininkai klaidingai būdu iškvietė per savo agentus generolimą štabe šaulių apygardų viršininkus ir kai kuriuos pažangius kariuomenės pulko vadus. Pulko vadai atvyko dieną perversmą į Kauną, nuvyko į generolinį štabą ir ten jie buvo internuoti. Be to, buvo duotas suklastotas įsakymas kai kuriems antisfasistinams pulkams, kad kareiviai pridėtų ginklus,

taip pat šauliai buvo nuginkluoti. To dar neužteko, tai vieną pulką (9 pulkas, kuris stovėjo Marijampolėje) gydytojai įskiepė, kad kareiviai per keturias dienas negalėjo atsigaunti. Taip pasiegtė fašistai žinodami, kad Lietuvos šauliai ir kareiviai liaudies sūniūs nusitautė už demokratiją ir yra pasiryžę tą sistemą ginti nuo fašistinių užpuolėjų.

Nors fašistų perversmas pavyko, oči socialdemokratinio vidaus reikalų ministro žioplumo, tačiau liaudis vis tiek užsispyrė, kad Lietuva turi būti laisva. Tas užsispyrimas augo iš dienos į dieną, ypatinai liaudies neapykanta smarkiai padidėjo, kai buvo nušauti 4 darbininkų vadai. Fašistai, kurie tikėjosi, kad Šaulių Sąjunga padės jiems pratęsti teroro akciją Lietuvoje, sunkiai nusivylė. Šauliai nenormis eidavo į taiką policijai. Šauliai atsisakė būti liudininkais per kralas sau liudininkų, socialistų ar komunistų veikėjų.

Tautininkai Norėjo Pašaukti Šaulius

Kad Lietuvos sąjungotoji reikėja pamatė, kad šauliuose jų buvo neapykanta, bet atbulai. Tą sąjungoje antisfasistinės nuomonės vis stiprėjo, jie nutarė pabrėžti ta organizaciją sefa-sistai.

Reikėja pamatė, kad jei ji nesu rėbs priemonių, tai toji liaudies organizacija bus pirmas, kaip tos dingojo kovoj prieš fašistų Smetonos diktatūrą. Tada šaulių Sąjunga reikėjo pašaukti. Visų pirma tautininkai "šaukė" pirmiau Volde-gan, vėliau ir Smetoną visu ginkluotą pajėgų vadai ir tuo pačiu ir šaulių Sąjungos vyriausiu komendantu. Šaulių viršininkus skirdavo tik aršūs fašistai, tautininkai ar atšaragos kariuomenės. Be to, kad "šaukė" ta organizacija buvo reikėjo pašaukti elementy tautininkai ir ta organizacija pasidoro tik "žvalgyba". Kiekvienas šaulių būrys buvo beap-porių būrys.

Tautininkai pradėjo šaulių kaulių pabėgti "tautos vado" min-tis ir reikėjo. Tačiau ir tas fašistams nepadarė, dauguma šaulių pabėgo kaip ir pirmiau an-tisfasistais. Tada tautininkai, nors neatsidėjo tos didelės bėpimas, tačiau neišlikimas, or-ganizacijos, pradėjo kurti Lie-tuvos nuosavas "gvardijas" Mu-nicipo fašistinės milicijos ir Hitlerio SS (šturminkų) pa-valdai.

Voldemaras sukūrė sau šauką vardu "Geležinis Vilkas," o Smetona savo gaują "Jaunoji Lietuva".

Tos fašistinės organizacijos nors daug ko pridėjo savo na-ziams, neitraukė į savo ciles Lietuvos jaunuomenės. Rašėsi

tie, kurie norėjo valdiškas vie-tas gauti, karjeristai ir padug-nių herojai, kurioms patiko fašistinė uniforma ir durklas.

Lietuvoje šauliai turėjo geres-ni vardą nei jaunlietuvių. Ne-žinant to, kad reikėja stengėsi šaulių organizaciją paimti į sa-vo rankas, vis dėlto tos sąjun-gos kamieną sudarė geras liau-diškas pažangus elementas. Dėl organizacinių skiltimų ir narių tarpusavės neapykantos įvykdė-vo daug kur susirėmimų tarp šaulių būrių ir jaunlietuvių or-ganizacijų. Reikartą kaime ar miestelė jaunimas padėdavo šauliams apskirti neapykantiems, tačiau privilegijuotus Smetonos pamačius...

Šauliai už Laivų Lietuvoje ir Ispanijoje

Per pastaruosius 3 — 4 metus šauliai parodė savo klasinį su-sipratimą.

Kad šauliai buvo pašaukti imkinti tikinimus, sukiliusius šaulikių prieš Smetonos val-džią. Šauliai stėjo petyis į pety su valstiečiais prieš ginkluotą poli-ciją ir neadavė sušvėrcėjusius fašistams išduoti valstiečius. Marijampolės šaulių viršininkas viena toli drąsų šaulių būrių vadų už tikininkų gyvenimą vie-sai mėsė ir atidavė kariuomenės teismui... Buvo net ir toks atsitikimas. Pakuoprių kaime, netoli Prienų miestelio, galki-kaziene buvo iškabinta raudona vėliava su užrašu "Lai Gy-vuoja Laisva Lietuva, Šaulių Smetonai!" Kadangi miestely-ner policijos, tai šaulių būrio vadus, kuris pats buvo visa ši-dimi už tuos užrašus, pastatė prie tos vėliavos dviejų vyrų sar-gybą, o pats nuvyko į miestelį raportuoti policijai apie įvykį. Taip šauliai rado būdą, kaip pa-gerbti darbinikišką vėliavą...

Policiniam karui Ispanijoje ki-tus, daug kas iš Lietuvos jaunuomenės ir liaudies žmonių norėjo važiuoti ginti respublikoniš-ki Ispaniją, tačiau tas sentimen-tas ypatinai buvo paplitęs šau-liuose ir taip pat tarp dorų šau-lių vadų, net šaulių štabo pul-kininkų...

Fašistai tada vėl griežėsi su-siprinti fašistin elementų šau-liuose. Visų pirma šaulių Są-junga buvo sujungta su kariuo-mene, įvestas tas pats draus-mės statutas ir drausmės pa-bėudes... Kadangi kariuome-nė uždrausta ir gduodama ka-ro teismui už turėjimą kitių ne-fašistinių pažiūrų, tai ir šaulius norėjo paversti fašistų "robo-tais", kurie negalvoja, bet tik vykdo komandas...

Kad pilnai praveisti savo fašistinę politiką šaulių Sąjungoje, Smetona puskyrė savo bsliaį pulkininką Praną Saladžių vir-šininku. Saladžius, kuris kari-

ninkijoj turėjo nekoki vardą, perėmė šaulių Sąjungos vadova-vimą.

Tas "vadas" ir tautininkų šūlas mokėjo susikrauti per trumpą laiką su dideli turta (mat, jis yra buvęs Kauno mie-sio komendantas), bet jam ne-pasisekė sufašistinti tą demok-ratinę organizaciją.

Saladžius, Smetonos bičinis ir Hitlerio globos Lietuviui šau-kininkas, norėjo per postutinį (vi-sais atžvilgiai) tautininkų kong-resą Kaune praveisti nutarimą, kad šaulių Sąjunga būtų inkor-poruota į Lietuvos Tautininkų Sąjungos organizaciją taktą. Tas sumanymas sukėlė šau-lių Sąjungos eilinių narių pro-tesą. Protestavo ir visa pažan-gioji visuomenė ir tas "trikas" fašistams prieškyj su pulk. Saladžium nepavyko. Nepavyko ir užta, kad tas sumanymai priešingas buvo tuometinis kariuomenės vadas gen. Starys Rasūkis.

Kas Buvo Pulk. Saladžius

Pulkininkas Saladžius, tai i Smetonos oficerio būrys, kuris savyj sąjungoje ir Smetonai rūdies kariuomenės suaugusia moralyste ir "im. lėpa" pils naujo tipo fašistų karininko. Tai buvo geras gen. "trikas". P-chavičius ir kitą sumany spū-las. Jis Kaune p. lėpa "pasiro-dė" per darbininkų demonstra-cijas ar kitas p. lėpa, kada poli-cinai parodė, kad nepriklauso-mą fašistams.

Kai kurie dekadentiškai pa-rodė, kad Saladžius buvo Hit-lerio agentas, bet šis dėjo tur-būt kaip Smetonai ir p. lėpa "šeimininką" dekadentiškai.

3 Saladžius, Pulk. Saladžius

Šaulių Sąjunga, kaip tautiški dėjus pirmas, kad šauliai kūrė Lietuvos liaudies valdžią. Tą sąjungoje vadė ta komanda-matėtoji politika. Jis iš pradžių asmeninį aplinkinį vadovus būrių vadams. Tas aplinkininkas — įsakymas turėjo ta prasme: Kadangi šalyj pasidėjo "bu-tikry gaisrai" bruzdijimas prieš tautos vadą ir abieju tautininkus, būrių vadai turėdė, kad padaliniai nedalyvautų taj žkel-tyje ir kas svarbiau nedalyvautų naujos vyriausybės ministarių mitinguose...

Toliau buvo aplinkininkas to pa-ties pono savo paties išimtis vir-sininkams, kad nebutų į šau-lių Sąjungos eilėse išnusiųs į-ju liudininkų - j. lėpa, žy-gų p. lėpa, net socialistų poli-tinių kolonių, o ypatinai dabėis komunistų...

Tas pats pulkininkas Sala-džius po Sovietų — Lietuvos sutarties pasirašymo ir po So-vietų pirmųjų kariuomenės ka-rių atvykimo į Lietuvą išleido kitą dar aiškesnį įsakymą.

Tas aplinkininkas dėjo šaulių Sąjungos vadus, kad tas fak-tas, kad svetimi pulko kariuo-menė atvyko į Lietuvą mažai ka-reiškia, nes neturėjo mės-

LIAUDIES BALSO DIDYSIS METINIS

PIKNIKAS

Montreale

[VYKIS

Sekmadieni, Liepos (July) 21 d.

VILLE LASALLE, PRIE PIRMOS AVE. PAMISKĖJE

(Vilje Lacalle ir vėliau Lachine Rapids autobusai priveža visai artį į šaulių vietas)

PIKNIKAS BUS PAJVAIRINTAS:

Piknikiniais žaidimais

Lenktynių už Čampionatus

Sporto Mėgėjų Rungtynėmis

Laimėtojas bus duodamas dovanos ir atsizymėjimo ženklai.

Moterys ruošia skanūs užkandžius. Jos užtikrina, kad visi atvykę į jį pikniką bus pilnai visuom aprūpinti. Iš namų verta pasiimti tikrai mažymų kostiumą, nes netoli pikniko yra maudykės.

Pikniko pradžia 11 val. ryto.

Kviečiame visus

RENGEJAI

Kaip Skinamas Kelias Literatūrai į SSRS Liudį

(Apie T. Sevcenkos, K. Stanislavskio ir Lietuvių Knygos Maskroje Vaizdų Parodą)

Šiuo SSRS literatūrai ir ap-siūdinimui dabar L. D. SSRS Tarybų kultūrai pažinti suruošta-ją didžiojo ukrainiečių poeta, gailininko ir liksvės kovotojo T. G. Sevcenkos paroda, o taip pat prisirašę Lermontovo paroda, galim suprasti tą kelią į plačias liaudies masės, kuris yra uo-lia, mokomai ir sistemingai tie-

vakariuo Kelioyno (Hitlerio) tarybų literatūrai... Tė faktai parodo, kas ištikry-ty buvo pulk. Saladžius, kam jis tarnavo ir ko yra vertas.

Dabar šaulių Sąjunga galės atspalaidoti nuo visokių vadų žvalgybos ir Hitlerio agentų ir išvien su naująja vyriausybe stas į darbą už laisvą Lietuvą. Eli-kių šauliai ir pažangūs vadai, kurie negalėjo pirmiau laisvai veikti organizacijoj, dabar turės galimybę dirbt liaudžiai ir iš-lysuoti liūvynai.

R. Matas

kritai kultūros reiškiniam.

T. G. Sevcenkos paroda ("Spaudos Fondo") rūmuose, Vytauto prosn. 23, yra sudary-ta pagal VOKSO patiektą me-džiagą, kurią sudaro masinė parodos kompleksas. Tą kom-plektą sudaro penkis nedidelės papkės, kurių kiekviena sudaro atskirą skyrių. Papkėse atitin-kamų skyrių medžiaga — nuo-traukos, atspausdinti skyrių pa-vadinimai, teksto didesni ir ma-žesni plakatėliai, sukaupti teks-tai parašų po nuotraukom. Be to, pridėta brošūra — metodi-niai nurodymai tokiai masinei parodai suformuoti ir organi-zuoti. Tuo būdu visa paroda lengvai telpa į portfelį, o jos ruošėjams lieka tik atlikti tech-nišką darbą, paripinti skydus, nuotraukas tuo ar kitu būdu į-rėmuoti, pritvirtinti jas ir teks-tus prie skydų ir t. t. Vadovėly-je net smulkūs skydų planas su nurodymais, kur kurią nuo-trauką ir kurį užrašą padėti, pa-tiekti pagrindiniai parodos te-mos duomenis ir k. Žodžiu, visė paroda patiekiamą visiškai su-redaguota, o lieka tik ją parū-pinti ir truputį darbo įdėti.

Parodos medžiaga išleido SF-RS Mokslo Akademijos Sevcen-ros vardo ukrainiečių literatū-ros institutas. Rusų kalbos teks-tu parodos medžiagos išleista 2.000 egz., be to ukrainiečių, balt-gudžių ir kt. kalbom. Kadangi tokias parodas ne tik lengva į-rėngti, bet ir lengva perkelti, tad galima suprasti, kodėl tokių masinių parodų suruošiama po keliolika tūkstančių ir daugiau miestuos, kaimuos, ir tolimiau-siuos valstybės kampeliuos. Taip literatūra eina į liaudį ir jos kū-rėjai pasidaro visuotini, pažys-tami.

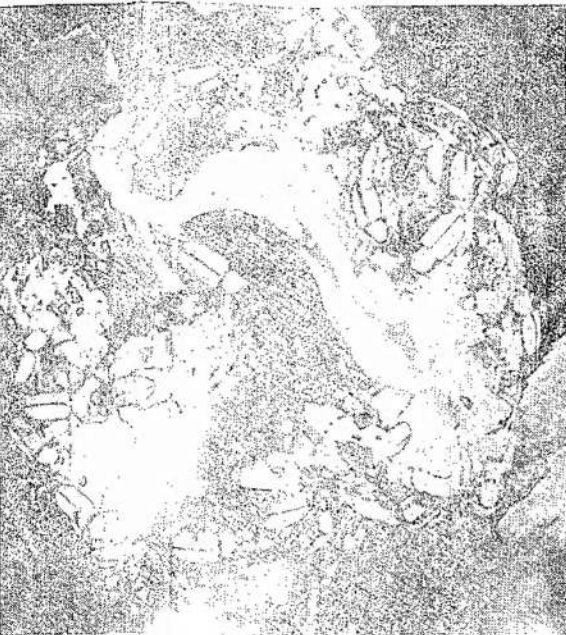
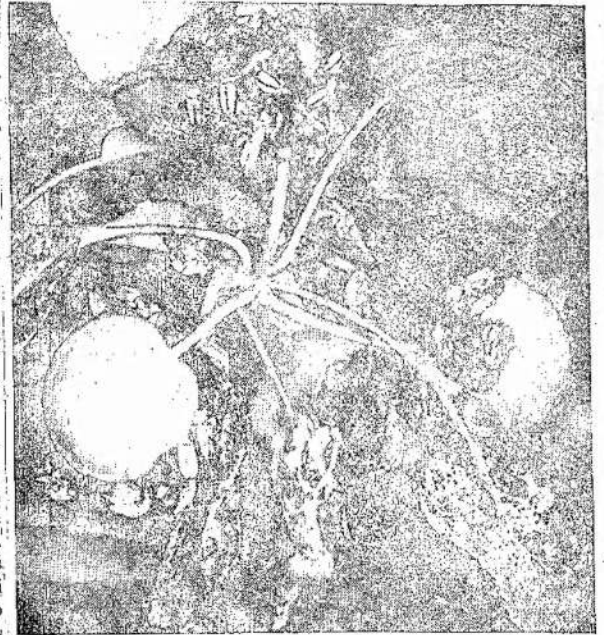
Tai gi, čia turim progos pama-tyti vieną tokių masinių parodų. Tiesa, mūsų sąlygose ji nėra pil-na, nes tekstų tėra dalis, tik kai-po pavyzdžiai. Tačiau ir mūsų žiūrovas, kuris mažai ką žinotų apie T. G. Sevcenką, kurio 125 m. gimimo sukaktį plačiai pa-

minėjo visa SSRS, iš parodos iš-ėis su geroku nuovoka apie tą didįjį ukrainiečių. O kas apie Sevcenką ir daug žino, galės atrasti gal ir nematytos medžiagos.

Parodos I skyrius "Baudžia-vos nelaisvė" patiekia vaizdą kaip Sevcenka (1814-1861), bau-džiauninko vaikais, su dideliu vargu tik laimės ir įtakingu žmonių dėka iškyla į žmones. Čia baudžiaivos vaizdai, skur-džioji Sevcenkos tėvų baudžiau-ninkų pirklis, kurios jis toli gra-žu neidealizuoja, bet su širdgė-la cituojamais eilėrašty rašo: "Nežinau už ką muziko pirklis rojum vadina... kažin ar pas dievą yra dar kas blogesnio, ko nebūtų muziko pirklis". Čia Sevcenkos gimimo metrikų iš-trauka, jo žemes "dūsių sura-symas". Šiūsystės vaizdai — Sevcenka aviganiis, vandens nė-tuojas, bernas "kazokėlis" pas dvarininką Engelhardtą. Ištrau-ka iš autobiografijos pasakoja kaip vieną kartą su ponu nuvy-kus į Vėnių, grįžęs iš baliūs Engelhardtas rado "kazokėliką" Sevcenką bėpantią ištempė už ausų, o vė antausi o kitą ry-piati ir truputį darbo įdėti.

Parodos medžiaga išleido SF-RS Mokslo Akademijos Sevcen-ros vardo ukrainiečių literatū-ros institutas. Rusų kalbos teks-tu parodos medžiagos išleista 2.000 egz., be to ukrainiečių, balt-gudžių ir kt. kalbom. Kadangi tokias parodas ne tik lengva į-rėngti, bet ir lengva perkelti, tad galima suprasti, kodėl tokių masinių parodų suruošiama po keliolika tūkstančių ir daugiau miestuos, kaimuos, ir tolimiau-siuos valstybės kampeliuos. Taip literatūra eina į liaudį ir jos kū-rėjai pasidaro visuotini, pažys-tami.

"Štai kur rojus! net virš galva Aukso apsiopylė Blūdaižiai. O ir pats štai Aukštas ir piktuoš... Zengia su carjėne... Ir vargšai nuolat, nuolat Jau galvėli kruta... Sevcenka atvaizduotas meno (Nukelta ant 6 puslap.)

SIEMET KANADOS daržus užpuolė karkvabalai. Jie labai myli rozes ir abelus, bet ēdo ir kitus augalus. Juos labai sunku sunaikinti. Sakoma, kad jie daugiausia nepakentė misioni iš trijų valgomų šaukštų švino arsenato ir vieno galiono vandens ir plėduko molaso.

SONJA HENRI, kaip vaikinų karaliene, su savo vyru Dan Topping. Jie dabar abu gyvena Long Islande.

LIETUVIŲ LITERATORŲ DRAUGIJOS 162-ra KUOPA

PIKNIKA

Sužadinti, Liepos (July) 21 d.

RESTORANE

Prie dr. Masio namų, Ten pat, kur įvykdavo geriausias metalas

Piknike bus busa su vald. geriausias gerbiamas, užkandžiais

Atvykite čia! Nepamirškite, kad šis patalpinimas yra oru

ir pats, tai yra, tai saulės,

Kuo žinote, kad šis patalpinimas

SOLAI

griežniai, tai yra, tai saulės,

TROKAI VESI Į PISINĄ NUO GOREVALE AVE.

Pirmas trokas, 10-15 val. po pietų.

Piknikas tarsi tai yra

Kaagėjai

Galit Užsimeruoti Liaudies Balsą Savo Paminiams Lietuvoje

Liaudies Balsas padidėjęs pošto sužinojo, kad pošto ryšiai su Lietuva atsirišti ir dabar galima išsiųsti į Lietuvą kaip laikraštį, taip ir laiškus, kaip ir seniau. Tik pinigai kol kas dar gana brangūs.

Kadangi Lietuva yra viena iš šeimynos reikimo cenzūra pabrėžta, tai dabar ir Lietuvos Balsa atsidarė durys į Lietuvą, kaip pažymėjimui laikraštis ir nuolatos kovojusiam prieš cenzūros reikimą ir už liaudies laisvę.

Be abejonės, daug žmonių ir pažįstamų paguldau žinoti, kaip jūs gyvenate naujojo savo tėvynėje, kaip jūs atsimešite į naują Lietuvos vyriausybę, ką jūs veikiate ir t.t. Dar šiuo metu reikimo laisvės Lietuvos Balsa gavo daug laišky su pažymėjimais siunčiant Lietuvos Balsą į Lietuvą, nors tuomet Lietuvos Balsa neparašė jokių žinių. Todėl dabar, kada jūs gimtinei gali išsiųsti Lietuvos Balsą gauti, nieko nelaukiant pasiskubinkite užsakyti Lietuvos Balsą dėl savo giminių ir pažįstamų.

Liaudies Balsas Lietuvoje kalnuoja mažai kuo daugiau, kaip Kanadoje. Metinis prenumeratų į Lietuvą tik \$3.50. Puse metų — \$1.75.

Užsakydami Lietuvos Balsą į Lietuvą, teisingai nurodykite adresą, kaip laikraštis turi būti siunčiamas.

Keistuoliai Medžiai ir Augalai

(Atkelta nuo 3 pusl.)

patina drėgnumą, taip kaip pušis, todėl greitai brunksta. Todėl visi dirbiniai, daromi iš "balso," jei jie turi būti vartojami drėgnumoje, išvardami parafinai, kurie drėgnumo nepažeidžia. Šio medžio lengvumas pereinąs nuo to, kad jo stiebio kamarišės esančios plėčios, persityvė labai plonoms sienelėms, suvartojos labai daug oro, žuvs daras nepaprastai lengva šio medžio mediena.

Keisti ir įdomūs augalai, kurie "gieda." Vienas botanikas pastebėjęs, kad kai kurie augalai negali pakelti muzikos garų. Jei tuos augalus padedama kambaryje, kur grojama bet kokiu instrumentu, tai, pasak botaniko, jų žiedai nusikvepia ir priešingai pušų nuo muzikos.

Labai senas medis, vadinamas kiperas, auga Afrikoje pietuose. Mokslininkai spėja, kad tas seniausias pasaulyje medis turis nemažiau kaip 5.000 metų. Jis vis dar nebežaliuoja. Sakoma, kad tai seniausiaji pasaulio medžio būtybė... Labai gaila, kad šis medis kalbėti nemoka, galėtų daug ko papasakoti iš tolimiausios praeities... Vietiniai gyventojai nepaprastai tą medį gerbia, saugoja, ir net mokslininkams neleidžia medžio gręžti, kad būtų galima tiksliai jo amžių nustatyti. Medžio kamienas esąs apie 40 metrų.

Dar vertas pažymėti dėl savo nuostabių gydomųjų ypatybių — Ginsengas, turis panašumą į žmogų. Jo šaknys turinčios žmogaus pavidalą, nes daugelis jų šaknų esą dvishakos, augančios į šalis iš po kerpės, sudara kryžavonę ir labai panašų į slovinų žmogų su išskėstomis rankomis... Šis augalas auga Kinijoje ir Mandžirijoje ir esąs žinomas kaip stebuklingas vaistas, pagydas žmones nuo visų ligų, o ypač nuo nusilpimo proto ir kūno jėgų. Dėl šio savo ypatybių,

ginsengo kaina esanti taip aukšta, jog ji ir Amerikoje beveik lygi su sidabro kaina. Kinijoje net mažiausias ginsengas į tolygus svorio aukšą. Dėl tokios aukštos šio augalo kainos sujudę jo ieškoti po Amerikos girias, bet šiandien retai kur užtikinama didesnių plotais, nors dar Jungtinės Valstijose ir Kanados centriname ruože esąs randamas miškuose.

Kalmuose vietose, Filipinų salose, maždaug 800 metrų aukštumoje auganti keista gėlė, kurią vietiniai gyventojai vadiną "bo — bo." Pati gėlė nedidelė, bet nepaprastai didumu pasižymi jos žiedai, kurių lapai esą 1 metro ilgumo ir tiek pat platumo.

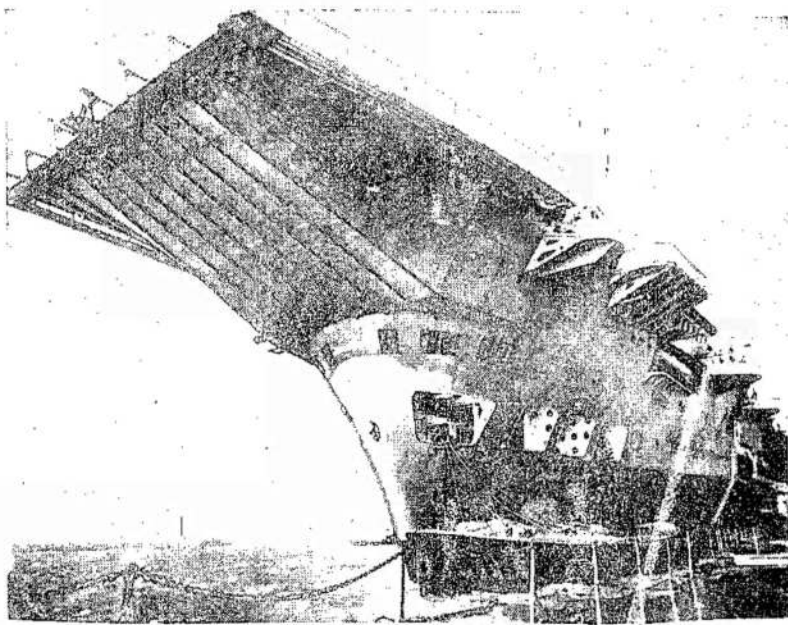
Vienas toks žiedas sverias 9 — 11 kilogramų. Tai bent žiedas!... Brazilijoje augęs vienas medis, kurį ten gyvenantieji kolonistai europiečiai, jų tarpe ir lietuviai, vadina "gyvy Kalėdų medžiu," nes jis kasmet kaip tik Kalėdoma parasta labai gražiais žiedais, šis medis — Ugninė akacija, paminanti iš Madagaskaro salos. Nors šis medis su savo plėčiomis, šakomis esąs išleista šiek tiek nepatogi ir į egli nepanašus, bet kai pradeda žydėti, ir vienas medis pasipuošia tūkdomais žiedais tada jis priemeną gražiai papuoštą žvakotėmis nušagstyta Kalėdų egliute... Formozos saloje vienas profesorius užtikęs, kad šiol dar nežinoma, gelbsti žalia gryba, kuris augęs po vandeniu lapais ir šaudais. Ši gryba paliečus žmogus svaigstas taip, lyg būtų išgėręs gerą alkoholio dozę. Profesorius bežadardis, kuris pažymėjęs tik mažą šio nuostabaus grybo gabalėlį, po dešimties minučių buvo visiškai

Amerikos Spauda Ragina Hitlerį Pulti į Rytus

Pastaraisiu laiku Jungtinių Valstijų Wall stryto spauda vėl visu smarkumu pradėjo vesti agitaciją ir raginti Hitlerį, kad jis lauktų kovos prieš Britaniją, o atsakytų į rytus — į Sovietų Sąjungą. Vieni tokiu laikraščiu yra "Daily News." Jo editoriausose pakartotinai pasikartoja nurodymai, kad Hitleris puldamas Britaniją nieko nelaimės, o tik pralaimės. Jis nurodo, kad jeigu ir pabrėžtų Hitleriui užkūti Angliją, tai vis vien jam jos nepavyktų iškovoti savo rankose, o be to, vokiečių ekonominės galios Hitleris su ras didelių nedaktelių, trukdant "Daily News" nurodo, kad nors Anglijoje ir yra įvyriausiusi žaliavų, bet dabar po pastarųjų laimėjimų Vokietijai tokios žaliavos nebetrūkstai, iš to taskaregio Hitleris nieko nelaimės. O iš kito šono, jis tik palaimės, nes Anglija nesanti didelė šalis ir labai trūkstai apgyvendinta. Užėmęs Angliją, jis turėtų rūpintis 45 milijonais jos gyventojų, nuolat jos žemės priimtų maisto ir kitų reikmenų, nes Anglija gyvenanti 80 milijonų iš importuoto maisto. O ir be to, turėtų labai daug vargo su jos gyventojais, kurie niekad nepasiduos Hitleriui ir nuolatos prieš jį kovos.

Laikraštis mudo, kad Hitleris, puldamas Angliją, skaudžiai pralaimės. Jis įtaria Hitleriui apsižiūrėti aplinkai, ir pasiskuti į kitą šoną, kur jis surastų didesnius gerybių, ir tokio savo žingsnio neužmirštintų pasaulio. Tas šonas esąs Sovietų Ukraina, ir pirdamas Hitleriui pulti Sovietų Ukrainą "Daily News" rašo: "Ukrainoj yra kas kita, ten Hitleris rastų turtingiausius laukius kviečių, kukurūzų, vaisių, cukrinių runkelių, galvijų, avių, kiaulių ir daug arklų, ir du kartus didesni žemės plotų už Angliją su mažiau gyventojų. Ukraina užima 170.000 ketvirtinių amerikoniškų mylių plotą ir turi 32.000.000 gyventojų, daugiausiai valstiečiai, kurie neturi tokios tautinės savigarbos, kaip anglai, ir kurie gal net pasveikintų Hitlerį... Mes vis manome," tosia "Daily News," "kad Hitleris geriausias pasiskukimą padarys, jeigu jis grįžtų atgal prie to pasirinkimo, kurį buvo išreiškęs savo knygoje "Mein Kampf." (tai yra pulti Sovietų Ukrainą). Taip ir atrodo, kad Hitlerio angelas sargas sakyte jam į ausį sako: Pulk į rytus, žmogau. — į Rusijos Ukrainą!"

Nėra abejonės, kad Wall strytas labai apsidžiaugtų, jeigu Hitleris pulti Sovietų šalį, jis stotų Hitleriui talkon ir visomis savo jėgomis jį remtų. Bet vargiai Wall strytas džiaugtųsi to puolimo pasekmėmis. Ten Hitleris gautų tą, ko jis negavo Francijoje — mušti. Ir Vokietijoj faktiškai byrant, Wall strytui dar labiau raudoti prisicity.

Didžiulis Anglijos orlaivianėsis Ark Royal, aktyviai dalyvaujantis kovose Viduržemėje. Itali buvo pasigyrę, kad Ark Royal buvo sužeistas, bet Anglijos vyriausybė užginčijo. Bombos nukritusios labai arti, bet žalos nepadarė.

KAIP SKINAMAS KELIAS LITERATŪRAI Į SSRS LIAUDI

(Atkelta nuo 5 pusl.) akademijoj, baudžiaminkų tarpe, daug jo piešinių ir jo kūrinių iliustracijų. Čiutos parodos Sevcenkos pranašavimus: "Greit sutraukys savo per-Surakinti žmonės... Teismas bus, prabilis grįšmingai. Dniepras, kalnai, klonys."

Is šitokios veiklos "prisirove" seka III skyriaus vaizdai tema "Arštatis ir išėmimas, 1847 m." Sevcenko sammas, laikomas savo saugumo policijos rūšy, paskui caro Nė dajaus I įsakymu ištrečiama i Orenburgo sriti ir atiduodama i karčivines be teisės rašti ir paštyti. Ligi 1857 m. prabėlo Sevcenko ištrečime, kol caras pagaliau leido jam grįžti.

IV skyriaus vaizduoja paskutiniuosius Sevcenkos metus, kurių beliko tik keturi, nes jis mirė 1861 m. Skyriaus vaizduoja jo draugas ir bendradarbis kovotojus Černisevskį, Nekrasovą, Dobroliubovą, jo leidinius, piešinius, nesibaigusiuoju žurnalų ir bylių dokumentus, autografa jo garsiojo eilėrašcio "Testamentas," kuriame jis pėso palaidoti Ukrainoj, linki savo liaudies broliam iskovoti laisvę ir, pagaliau prašo:

"Ir mane šeimoj placiotoj Laisvoje, naujoje Neužmirškite, prisiminkite Zodeiui geruoju."

Tas keturcilis iskeltas parodos centre kaip jos motto. Caro laikais Sevcenkos minėjimas platesniu mastu buvo draudžiama. Per 100 metų sukaktuves 1914 m. Sevcenko kapas buvo žandary saugomas no lankytojų, o Kijeve buvo griežtom priemonėm sklaidomos demonstrantų masės.

V skyriaus vaizduoja Sevcenką Sovietų Sąjungoj. Diagrama parodo kaip nepaprastai išaugo Sevcenkos kūrinių tiražai paskutiniu dvidešimtmė: nuo 1840 iki 1916, t.y. per 76 metus viso išleista 856,700 egz., o per 21 metus (1917-1938 m.) išleista 2.815,900 egz. O ukrainiečių kalba leidinių padidėjo penkeriopa. Jau 1918 m. SSRS vyriausybė nutarė pastatyti paminklus eilė rašytojų, jų tarpe Sevcenkai. Atvaizduota eile jau pastatytų Sevcenkos paminklų ir jo atminčiai skirtų muziejų. Per 125 metų sukaktį Sevcenkai tikrai susilaukė to "žodelio gerorojo" nematyti, milžinišku mastu, visame SSRS krašte, visos

Nuo Redakcijos

Sūny ir Daktary K. L. S. P. D. 3-šios kuopos sekretoriui, Sudbury, Ont. Jūs pranešimą apie šaukiamą kuopos pusmetinį susirinkimą ant 14 d. gavome penktadienį, liepos 12 d., tai yra, viena diena po to, kai laikraštis buvo atspausdintas ir išsiuntintas.

Kad panašų atsitikimų išvengus, atsakomingsi draugai turėtų pasistengti pranešimus prisųsti laiku, bent dieną anksčiau prieš laikraščio spausdinimą tada niekad nepasitaikytų tokių nemalonų pasivėlavimų. — Red.

EUROPOJ KARAS už viršenybę, o Toronte už gražumą. Štai torontietės, kandidatės į "Miss Toronto," norinčios kiekviena būti laimėtoje.

JOHN KAMICHAITS
LIETUVISKA VALGYKLA
899 Bloor St. W. Toronto
(NAUJOJ VIETOJ)
Lietuviški ir angliški valganiai; nakvynė dienai, savaitai ir mėnesiams. Garažas automobiliams ir kiti patarnavimai del lietuvių svečių.